

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 404/2011, ar kuru pieņem sīki izstrādātus noteikumus par to, kā īstenojama Padomes Regula (EK) Nr. 1224/2009, ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem

(2012/C 37/01)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 7. un 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti⁽²⁾ un jo īpaši tās 41. panta 2. punktu,

IR PIEŅĒMIS ŠO ATZINUMU.

1. IEVADS

1.1. Priekšvēsture

1. Komisija 2011. gada 8. aprīlī pieņēma Īstenošanas regulu (ES) Nr. 404/2011, ar kuru pieņem sīki izstrādātus noteikumus par to, kā īstenojama Padomes Regula (EK) Nr. 1224/2009, ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem ("Īstenošanas regula")⁽³⁾.
2. Lai gan likumdošanas iniciatīva ir iekļauta Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja (EDAU) likumdošanas konsultāciju prioritāšu darba plānā⁽⁴⁾, apspriešanās ar EDAU atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktam nenotika. Tāpēc šis atzinums ir pamatots ar šīs pašas regulas 41. panta 2. punktu.

1.2. Īstenošanas regulas mērķi

3. Padomes 2009. gada 20. novembra Regulas (EK) Nr. 1224/2009, ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem ("Kontroles regula")⁽⁵⁾, mērķis ir izveidot Eiropas sistēmu kontrolei, inspekcijai un izpildei, lai nodrošinātu visu kopējās zivsaimniecības politikas noteikumu ievērošanu.

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 112, 30.4.2011., 1. lpp.

⁽⁴⁾ Pieejams EDAU tīmekļa vietnē (<http://www.edps.europa.eu>) sadaļā: Konsultācijas/Prioritātes.

⁽⁵⁾ OV L 343, 22.12.2009., 1. lpp.

4. Kontroles regula uzlika par pienākumu Komisijai pieņemt sīki izstrādātus noteikumus un pasākumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu dažus tās noteikumus. Īstenošanas regula paredz sīki izstrādātus noteikumus šādās jomās: vispārīgi nosacījumi attiecībā uz piekļuvi ūdeņiem un resursiem (II sadaļa), zvejas kontrole (III sadaļa), tirdzniecības kontrole (IV sadaļa), pārraudzība (V sadaļa), inspekcija (VI sadaļa), noteikumu izpilde (VII sadaļa), pasākumi, lai nodrošinātu to, ka dalībvalstis ievēro kopējās zivsaimniecības politikas mērķus (VIII sadaļa), dati un informācija (IX sadaļa) un īstenošana (X sadaļa).

1.3. Šī atzinuma mērķis

5. EDAU 2009. gada martā izdeva atzinumu par Kontroles regulu ⁽⁶⁾. Atzinumā bija uzsvērts, ka priekšlikums skar dažādu kategoriju datu apstrādi, kurus dažos gadījumos varētu uzskatīt par personas datiem. Parasti personas datus nebūtu jāapstrādā visos gadījumos, kad kuģa kapteinis, īpašnieks vai jebkurš cits zvejnieks vai apkalpes loceklis ir identificēts vai identificējams. Pamatojoties uz šo, EDAU puda dažus ieteikumus attiecībā uz vairākiem šā priekšlikuma noteikumiem.
6. Tālāk EDAU uzsvēra, ka vairāki piedāvātās regulas panti attiecas uz komiteju procedūru īstenošanas noteikumu pieņemšanai un ka daži no šiem noteikumiem arī skar datu aizsardzības aspektus ⁽⁷⁾. Ņemot vērā ietekmi, kāda šiem noteikumiem var būt uz datu aizsardzību, EDAU ieteica Komisijai pirms šo sīki izstrādāto noteikumu pieņemšanas apspriesties ar viņu. Īstenošanas regulu pieņēma 2011. gada 8. aprīlī, bet pirms pieņemšanas apspriešanās ar EDAU nenotika.
7. EDAU pauž nožēlu, ka Īstenošanas regulu viņam neiesniedza iepriekšējai apspriešanai, kā tas tika ieteikts 2009. gada atzinumā. Tomēr viņš vēlētos pievērst Komisijas uzmanību dažiem Īstenošanas regulas aspektiem, kas varētu radīt bažas no datu aizsardzības viedokļa. Šī iemesla dēļ EDAU nolēma iesniegt šo īso atzinumu. EDAU atsauksmes attiecas galvenokārt uz šādiem jautājumiem: 1) zvejas kuģu darbība un datu aizsardzības uzraudzība, 2) kuģu attālās uzrādes uzraudzības sistēmas, 3) personas datu glabāšana Komisijā un kompetentajās iestādēs un 4) Regulas (EK) Nr. 45/2001 piemērojamība.

2. ĪSTENOŠANAS REGULAS ANALĪZE

2.1. Zvejas kuģu darbību un datu aizsardzības uzraudzība

8. 31. apsvērumā teikts, ka personas datu apstrādi saskaņā ar Īstenošanas regulu regulē Direktīva 95/46/EK un Regula (EK) Nr. 45/2001, "jo īpaši attiecībā uz prasībām par apstrādes konfidencialitāti un drošību, personas datu pārsūtīšanu no dalībvalstu nacionālās sistēmas Komisijai, apstrādes likumību un datu subjektu tiesībām uz informāciju par saviem personas datiem, piekļuvi tiem un to labošanu". EDAU atzinīgi novērtē šo atsauci uz piemērojamajiem datu aizsardzības tiesību aktiem.
9. Zvejas kuģu darbības ir pakļautas sistemātiskai un sīkai uzraudzībai, izmantojot modernus tehnoloģiskus līdzekļus, tostarp satelītnovērošanas ierīces un datorizētas datubāzes ⁽⁸⁾. Zvejas kuģu ģeogrāfisko atrašanās vietu, kursu un ātrumu regulāri uzrauga, izmantojot kuģu satelītnovērošanas sistēmu (VMS) ⁽⁹⁾ un vajadzības gadījumā automātiskās identifikācijas sistēmu (AIS) ⁽¹⁰⁾ vai kuģu noteikšanas sistēmu (VDS) ⁽¹¹⁾. Visus šos datus sistemātiski pārskata, analizē un pārbauda, izmantojot datorizētus algoritmus

⁽⁶⁾ Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par priekšlikumu Padomes regulai, ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu kopējās zivsaimniecības politikas noteikumu ievērošanu (OV C 151, 3.7.2009., 11. lpp).

⁽⁷⁾ Skatīt iepriekš minēto EDAU atzinumu par priekšlikumu Padomes regulai, ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu kopējās zivsaimniecības politikas noteikumu ievērošanu, 29.–30. punkts.

⁽⁸⁾ Šajā sakarā skatīt Komisijas 12.4.2011. memorandu, MEMO/11/234.

⁽⁹⁾ Kuģu satelītnovērošanas sistēma (VMS) sastāv no satelītnovērošanas iekārtas, kas ierīkotas zvejas kuģos un kas vāc datus par zvejas kuģa identifikāciju, ģeogrāfisko atrašanās vietu, datumu, laiku, kursu un ātrumu un pārraida šos datus karoga dalībvalsts zvejas uzraudzības centram (skatīt Kontroles regulas 4. panta 12. punktu).

⁽¹⁰⁾ Automātiskās identifikācijas sistēma (AIS) ir autonoma un nepārtraukta kuģu identifikācijas un satelītnovērošanas sistēma, kas nodrošina kuģiem iespēju ar citiem tuvumā esošiem kuģiem un iestādēm krastā elektroniski apmainīties ar kuģa datiem, tostarp ar identifikācijas, atrašanās vietas, kursa un ātruma datiem (skatīt Kontroles regulas 4. panta 11. punktu).

⁽¹¹⁾ Kuģu noteikšanas sistēma (VDS) ir attālās uzrādes satelītnovērošanas tehnoloģija, ar kuru var identificēt kuģus un pamanīt to atrašanās vietu jūrā (skatīt Kontroles regulas 4. panta 13. punktu).

un automatizētus mehānismus, lai atklātu neatbilstības vai aizdomas par pārkāpumiem. Kā parāda Īstenošanas regulas 145. panta 3. punkts, šo apstrādi vajadzības gadījumā var izmantot datu izguvei un profilēšanas darbībām ⁽¹²⁾.

10. Tiktāl, cik šie dati var būt saistīti ar identificētiem vai identificējamiem indivīdiem (piemēram, kuģa kapteini, kuģa īpašnieku vai apkalpes locekļiem), šāda uzraudzība ietver personas datu apstrādi. Tādēļ ir svarīgi, lai kontroles sistēma būtu līdzsvarota un lai tiktu ieviestas un īstenotas pietiekamas garantijas, lai izvairītos no iesaistīto personu tiesību nepamatotas ierobežošanas. Tas, piemēram, nozīmē skaidri norādīt nolūkus, kādiem attiecīgos datus var apstrādāt, (personas) datu apstrādes perioda un maksimālā šo datu glabāšanas perioda samazināšanu līdz minimumam. Tas ir jo īpaši svarīgi šajā gadījumā, kad apstrādes darbības potenciāli ietver datus par pārkāpumiem vai par aizdomām par pārkāpumiem, kas varētu būt saistīti ar kuģa īpašnieka un/vai kapteiņa personas datiem.
11. Ņemot vērā uzraudzības pasākumu darbības lauku un apjomu, šķiet, ka ne visā Īstenošanas regulā ir sekmīgi panākts līdzsvars starp mērķi nodrošināt atbilstību un saistīto personu privātuma un datu aizsardzības ievērošanu. Tā kā Īstenošanas regula jau ir pieņemta, EDAU uzskata, ka Komisijai ir svarīgi *ex post*, ja iespējams, precizēt apstrādes darbību darbības jomu un ierobežojumus un vajadzības gadījumā paredzēt konkrētas garantijas. To varētu panākt, piemēram, pieņemot vispārējus vai konkrētus norādījumus vai iekšējos noteikumus, kuru mērķis būtu precizēt apstrādes darbību noteiktus aspektus saistībā ar personas datu aizsardzību vai saskaņā ar EDAU veiktām iepriekšējām pārbaudēm atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 45/2001 27. pantam.
12. Galvenie jautājumi, kurus pēc EDAU domām ir jāprecizē, ir aplūkoti turpmāk.

2.2. Kuģu satelītnovērošanas sistēmas, automātiskās identifikācijas sistēmas un kuģu novērošanas sistēmas datu izmantošana un nolūka ierobežošanas princips

13. Viens no pamattiesību uz datu aizsardzību pamatprincipiem ir, ka personas datus apstrādā tikai konkrētiem, skaidriem un likumīgiem nolūkiem ⁽¹³⁾. Nolūka ierobežošanas princips paredz konkrētu atbildību datu apstrādātājiem, bet arī izvirza prasību likumdevējam neizstrādāt tiesību aktu noteikumus vispārīgā veidā, lai ar tiem varētu attaisnot personas datu izmantošanu nolūkos, kas nav pietiekami definēti. Atkāpes no nolūka ierobežošanas principa ir iespējamās, ja tās ir vajadzīgas un samērīgas un ja ir nodrošināta atbilstība citām prasībām, kas minētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 52. pantā.
14. Kā jau minēts, Kontroles regula un Īstenošanas regula paredz zvejas darbību sistemātisku un sīku uzraudzību, izmantojot kuģu satelītnovērošanas sistēmu, automātiskās identifikācijas sistēmu un kuģu noteikšanas sistēmu. Saskaņā ar Kontroles regulas 12. pantu, kuģu satelītnovērošanas sistēmas, automātiskās identifikācijas sistēmas un kuģu noteikšanas sistēmas datus var pārraidīt ES aģentūrām un kompetentām dalībvalstu iestādēm, kas iesaistītas pārraudzības darbībās šādos nolūkos: “kuģošanas drošība un drošums, robežkontrole, jūras vides aizsardzība un vispārējā tiesībaizsardzība”. Īstenošanas regulas 27. pants nosaka, ka dalībvalstis izmanto kuģu satelītnovērošanas sistēmu datus, “lai efektīvi uzraudzītu zvejas kuģu darbības”, un ka dalībvalstis “veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka šos datus izmanto tikai oficiāliem mērķiem”.

⁽¹²⁾ Saskaņā ar 145. panta 3. punktu “Visus pozitīvos un negatīvos apstiprināšanas sistēmas rezultātus glabā datubāzē. Nodrošina iespēju nekavējoties identificēt ikvienu apstiprināšanas procedūru atklāto nesakritību un neatbilstību, kā arī turpmākus pasākumus saistībā ar šādām nesakritībām. Turklāt nodrošina iespēju izgūt identifikācijas datus par zvejas kuģiem, kuģu kapteiņiem vai operatoriem, attiecībā uz kuriem pēdējo trīs gadu laikā ir atkārtoti konstatētas nesakritības un iespējamās neatbilstības problēmas”.

⁽¹³⁾ Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8. pants, Direktīvas 95/46/EK 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts un Regulas (EK) Nr. 45/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

15. Ņemot vērā nolūka ierobežošanas principu, EDAU uzskata, ka Kontroles regulas 12. pants un Īstenošanas regulas 27. pants ir formulēts pārāk vispārīgi. Ja tos netulko ierobežojoši, izteicieni "vispārējā tiesībaizsardzība", "zvejas kuģu darbību uzraudzīšana" un "oficiāliem mērķiem", visticamāk, aptver pārāk plašu apstrādes darbību loku, kas nav pat attāli saistītas ar Kontroles regulas mērķiem. Šī atvērtā pieeja rada bažas saistībā ar nolūka ierobežošanas principu.
16. Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, EDAU iesaka Komisijai sniegt konkrētas norādes par to, kā tulkot Īstenošanas regulas 27. pantu. Komisijai jo īpaši būtu jāprecizē satelītnovērošanas sistēmas, automātiskās identifikācijas sistēmas un kuģu noteikšanas sistēmas savāktu datu apstrādāšanas nozīme un jāierobežo darbības joma "vispārējā tiesībaizsardzībā" un citiem nolūkiem, kas nav saistīti ar kopējo zivsaimniecības politiku.

2.3. Datu glabāšanas ilgums

17. Vēl viens datu aizsardzības tiesību aktu pamatprincips ir tas, ka personas datiem jābūt glabātiem formā, kas ļauj identificēt datu subjektus ne ilgāk, kā vajadzīgs nolūkiem, kādos dati ir savākti⁽¹⁴⁾. Šis princips ir arī tieši saistīts ar nolūka ierobežojumu. Ja personas dati vairs nav vajadzīgi sākotnējam nolūkam, šo datu uzglabāšana vairs nav pieļaujama, jo tā būtu apstrāde, kas nav savienojama ar sākotnējo nolūku.
18. Īstenošanas regulā daudzu datu minimālais glabāšanas ilgums ir paredzēts trīs gadi. Piemēram, attiecībā uz kuģu satelītnovērošanas sistēmas datiem 27. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgie dati tiek reģistrēti datorlasāmā formā un "vismaz trīs gadus" droši glabāti datorizētās datubāzēs. Līdzīgi 92. panta 3. punktā noteikts, ka ziņojumos ietvertos datus datubāzē glabā pieejamus "vismaz trīs gadus". Arī 118. pants paredz, ka inspekcijas ziņojumos ietvertos datus datubāzē glabā pieejamus "vismaz trīs gadus".
19. Kopumā EDAU uzskata, ka glabāšanas ilgums ir jānosaka precīzāk, norādot maksimālo glabāšanas ilgumu (nevis tikai minimālo glabāšanas ilgumu). Jebkurā gadījumā viņa viedoklis ir tāds, ka iepriekš minētos noteikumus ir jāinterpretē saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu un Regulas (EK) Nr. 45/2001 4. panta 1. punkta e) apakšpunktu. Tas nozīmē, ka trīs gadu glabāšanas ilgums principā būtu jāinterpretē kā maksimālais glabāšanas periods, ja vien, balstoties uz pārliecinošiem pierādījumiem, nav iespējams atbilstīgi pamatot nepieciešamību saglabāt datus ilgāku laiku.

2.4. Iestāžu sadarbība un datu pārraidīšana trešām valstīm

20. Īstenošanas regulas 164. pants regulē informācijas apmaiņu ar trešām valstīm. 164. panta 2. punkts jo īpaši attiecas uz informācijas apmaiņu no dalībvalsts trešai valstij vai reģionālai zvejniecības pārvaldības organizācijai saskaņā ar divpusēju nolīgumu ar šo valsti vai saskaņā ar šīs organizācijas noteikumiem. 164. panta 3. punkts attiecas uz informācijas apmaiņu no Komisijas vai tās izraudzītās struktūras puses par neatbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem starp Savienību un trešām valstīm noslēgto zivsaimniecības nolīgumu ietvaros vai reģionālo zvejniecības pārvaldības organizāciju noslēgtu vai līdzīgu nolīgumu ietvaros.
21. Ja 164. panta 2. punktā noteikts, ka informācijas paziņošana no dalībvalstīm trešām valstīm notiek "saskaņā ar ES un valsts tiesību aktiem par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi", tad 3. punktā nav līdzīgas atsaucē attiecībā uz Komisijas paziņoto informāciju. Saskaņā ar 3. punktu informācijas apmaiņai ir vajadzīga tikai informāciju sniegušās dalībvalsts piekrišana.
22. Šajā ziņā EDAU uzsver, ka Komisijas vai citu Eiropas iestāžu vai struktūru veikta personas datu paziņošana trešām valstīm saskaņā ar 164. pantu var notikt tikai tad, ja ir nodrošināta atbilstība Regulas (EK) Nr. 45/2001 un jo īpaši tās 9. panta prasībām.

⁽¹⁴⁾ Direktīvas 95/46/EK 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts un Regulas (EK) Nr. 45/2001 4. panta 1. punkta e) apakšpunkts.

2.5. Komisijai būtu jāapsver vajadzība pēc iepriekšējas pārbaudes

23. Kontroles regula un Īstenošanas regula var ietvert Komisijas vai citu ES struktūru veiktu personas datu apstrādi, līdz ar to šajos gadījumos šādām apstrādes darbībām piemērojama Regula (EK) Nr. 45/2001. Tiktāl, ciktāl pastāv iespēja, ka šīs apstrādes darbības var radīt konkrētus riskus datu subjektu tiesībām un brīvībām, tos saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 45/2001 iepriekš pārbauda EDAU.
24. Jo īpaši šķiet, ka apstrādes darbības, kas veiktas saskaņā ar Kontroles regulu un Īstenošanas regulu, var ietvert datu apstrādi par kuģa pieļautiem pārkāpumiem vai aizdomām par pārkāpumiem. Šos datus saistībā ar piemērojamo noteikumu pārkāpumiem iespējams sasaistīt ar kuģa īpašnieka vai kapteiņa (vai apkalpes locekļu) personas datiem.
25. Tāpēc EDAU aicina Komisiju (un attiecīgās Eiropas struktūras) apsvērt vajadzību pēc iepriekšējas pārbaudes apstrādes darbībām, kas tiek veiktas saskaņā ar Kontroles regulu un Īstenošanas regulu, un pēc šīs novērtēšanas iesniegt vajadzīgos paziņojumus⁽¹⁵⁾.

SECINĀJUMI

26. EDAU pauž nožēlu par to, ka viņam likumdošanas konsultācijas sniegšanas nolūkā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu netika paziņots Īstenošanas regulas teksts, kā ieteikts 2009. gada atzinumā. Lai gan EDAU atzinīgi novērtē atsauci Īstenošanas regulas 31. apsvērumā uz piemērojamiem datu aizsardzības tiesību aktiem, viņš secina, ka šīs regulas daži noteikumi var radīt bažas saistībā ar datu aizsardzību.
27. Ņemot vērā to, ka Īstenošanas regula jau ir pieņemta, EDAU iesaka Komisijai, *ex post*, ja iespējams, precizēt apstrādes darbību darbības jomu un ierobežojumus un vajadzības gadījumā paredzēt konkrētas garantijas. To varētu panākt, pieņemot vispārējus vai konkrētus norādījumus vai iekšējos noteikumus, vai saskaņā ar EDAU veiktām iepriekšējām pārbaudēm atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 45/2001 27. pantam.
28. Jo īpaši EDAU iesaka Komisijai un citām ES struktūrām:
- sniegt konkrētas norādes par Īstenošanas regulas 27. panta tulkošanu. Komisijai jo īpaši būtu jāprecizē satelītnovērošanas sistēmas, automatiskās identifikācijas sistēmas un kuģu noteikšanas sistēmas savāktu datu apstrādāšanas nozīmi un jāierobežo darbības joma “vispārējā tiesībaizsardzībā” un citiem nolūkiem, kas nav saistīti ar kopējo zivsaimniecības politiku,
 - visos gadījumos, kur Īstenošanas regulā paredzēts konkrētu kategoriju datu minimālais glabāšanas ilgums (skatīt 19. punktā dotos piemērus), paredzēt personas datu glabāšanu ilgāku laiku tikai tad, ja vajadzību to darīt var atbilstīgi pierādīt,
 - nodrošināt, ka personas datu pārsūtīšana trešām valstīm no Komisijas vai citām Eiropas iestādēm vai struktūrām atbilst Regulas (EK) Nr. 45/2001 un jo īpaši tās 9. panta prasībām,
 - apsvērt vajadzību pēc EDAU veiktas iepriekšējas pārbaudes apstrādes darbībām, kuras veic saskaņā ar Kontroles regulu un Īstenošanas regulu, un pēc šīs novērtēšanas iesniegt vajadzīgos paziņojumus.

Briselē, 2011. gada 28. oktobrī

Giovanni BUTTARELLI

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja palīgs

⁽¹⁵⁾ Kā jau ieteikts 2009. gada atzinumā, skatīt 22. punktu.